

1 Plac Niepodległości (Dworzec PKP)

Tu znajduje się początek i koniec szlaku miejskiego. Plac otaczają wzniesione w latach 60. i 70. XX wieku budynki użyteczności publicznej: hotel, Poczta Główna i Dworzec PKP, przy którym znajduje się monumentalny Pomnik Niepodległości. Wzniesiony w 10-lecie odzyskania niepodległości (1929 r.), zburzony przez Niemców, w czasie okupacji został z pietyzmem odbudowany przez społeczeństwo w roku 2002.

2 Ulica Karłowicka – zespół klasztorny. Ogród Botaniczny

Przechodząc tą ulicą i kładką nad torami możemy dojść do Ogrodu Botanicznego i zespołu klasztornego na G. Karłowce. Wzniesiony w I poł. XVII wieku z fundacji bpa krakowskiego Marcina Szyszkowskiego jako wotum dziękczynne za ominięcie Kielc przez zarazę siejącą śmierć. Do środka wchodzi pięknymi kamiennymi schodami z balustradami. W kaplicy (naprzeciw wejścia do kościoła) znajduje się oryginalna, wyrzeźbiona z jednej bryły galeny (ruda ołowiu) figura Św. Barbary – patronki górników. Wyposażenie kościoła barokowo-rokokowe (m.in. marmurowy ołtarz główny).

3 Kościół garnizonowy

W l. 1902-04 wzniesiono w tym miejscu cerkiew. W okresie międzywojennym świątynię odremontowano i przystosowano do liturgii rzymsko-katolickiej przeznaczając ją na kościół garnizonowy p.w. Matki Bożej Królowej Polski. Wzniesiona na planie krzyża greckiego (równoramiennego) budowla, nakryta jest okazałą, centralną kopułą. W kościele wmurowane są liczne tablice poświęcone żołnierzom i partyzantom.

4 5 Skwer Harcerski im. Szarych Szeregów – pomnik i Aleja Sław

Na skwerze stoi pomnik poświęcony „Harcierzom poległym za Ojczyznę”, odsłonięty w 1982 r. w czasie obchodów 70-lecia harcerstwa w Kielcach. Wzdłuż sąsiadującej z nim alei stawiono popiersia zasłużonych ludzi kultury i sztuki tworzących w XX wieku w różnych częściach globu.

6 Kadzielnia

Wykorzystując wyrobisko po kamieniołomach urządzono tu jeden z najpiękniej usytuowanych amfiteatrów w Polsce z widownią na 5 tys. miejsc. Poza imprezami okazjonalnymi odbywa się tu Harcerski Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej. Nad całością wznosi się skalny grzebień, a w centralnej części znajduje się objęta ochroną Skalka Geologów. W wyniku rozpuszczenia przez wodę skały wapiennej powstały na jej powierzchni rowki, szczeliny, zagłębienia (kras powierzchniowy) oraz w głębi jaskinie (kras podziemny). Wzniesiono tu także pomnik poświęcony mieszkańcom Kielecczyzny walczącym i poległym w okresie zaborów i dwóch wojen światowych. Turyści mogą skorzystać tu z tyrolki przebiegającej nad Kadzielnią, czy przejść podziemną trasą turystyczną, a w czasie zimy mogą podziwiać malowniczy lodospad.

7 Stadion piłkarski. Muzeum Geologiczne. Cmentarze

W muzeum pokazane są okazy skał i skamieniałości od kambru do czwartorzędu, a także skały i minerały, które były lub są eksploatowane na skalę przemysłową. Wzbudającym duże zainteresowanie eksponatem jest blok wapienia ze szkieletem wieloryba z okresu trzeciorzędu. Przy trasie dojściowej znajduje się zespół cmentarzy sięgający początków XIX wieku. Na cmentarzu starym spotkamy zabytkowe rzeźby nagrobne, a na wojskowym groby uczestników powstań narodowych i dwóch wojen światowych.

8 Wojewódzki Dom Kultury

Okazały gmach WDK ukończono w 1935 roku jako Dom Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego im. Józefa Piłsudskiego. Oprócz reprezentacyjnych pomieszczeń wyłożonych różnokolorowymi marmurami, znajduje się w nim: kino studyjne, sala sportowa oraz dobudowana w XXI w. sala teatralna.

9 Pomnik Czynu Legionowego

Kielce były pierwszym z większych miast wyzwolonych przez oddziały Józefa Piłsudskiego (12 VIII 1914 r.) przez co stały się mocno związane z tradycją legionową. 2 X 1938 r. odsłonięto pomnik Czynu Legionowego dłuta wybitnego artysty Jana Raszki (1871-1945).

10 Dworek „Karsza”

Parterowa budowla, z typowym dla polskich dworów kolumnowym portykiem, wzniesiona została ok. poł. XIX wieku. W latach 1888/89-1890 miał tu swą pracownię współtwórca Panoramy Racławickiej – Jan Styka. W kwietniu 1893 r. artysta wyruszył stąd do Racławic by zobaczyć pole bitwy. Na fasadzie tablica upamiętniająca pobyt malarza.

11 Park Miejski

Założony w latach 30-tych XIX w. jako „ogród miejski” powstał częściowo na terenach spacerowych Szkoły Akademicko-Górnicznej powołanej przez St. Staszica w 1816 r. W parku znajdują się popiersia: Stanisława Staszica (1906 r.) – przy głównej alei i Stefana Żeromskiego (1953 r.) na skwerku, tam gdzie muszla koncertowa. Na murze oddzielającym park od pałacyku Zielińskiego znajduje się romantyczna baszta, popularnie zwana „Plotkarką”.

12 Kościół Św. Trójcy

Jednonawowa orientowana świątynia wzniesiona została w I poł. XVII wieku. W kruchcie umieszczono liczne epitafia. Wyposażenie świątyni pochodzi gł. z XVIII w. – barokowe i późnobarokowe ołtarze, ambona, trykondygnacyjny chór. Kolebkowe sklepienia zdobi późnorenesansowa dekoracja stiukowa. Kościół opisany przez Stefana Żeromskiego w „Szyfowych pracach”.

13 Muzeum Stefana Żeromskiego

Do założonej w 1724 r. przez bpa krakowskiego K. F. Szaniawskiego szkoły przybył w 1874 r. 10-letni S. Żeromski. Po opuszczeniu obiektu przez Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego, otwarto w 1965 roku muzeum, które zajmuje klatkę schodową, część korytarza i dwie sale. Fotografiami i eksponatami wprowadzają w atmosferę kraju lat dziecięcych autora „Szyfowych prac” i szkolnych w Kielcach. Najwybitniejsi wychowankowie tej szkoły mają swe popiersia bądź tablice pamiątkowe na froncie budynku.

14 Muzeum Wsi Kieleckiej

Za stylowym, wykonanym z bierwion drewnianych, ogrodzeniem znajduje się XVIII-wieczny, modrzewiowy dworek. Kryty łamanym dachem gontowym, z białymi ścianami i portykiem kolumnowym, mieści oprócz dyrekcji muzeum sale wystaw czasowych. Informacja o nich umieszczana jest w gablocie przy bramie wejściowej.

15 Muzeum Diecezjalne i Pomnik Armii Krajowej

W muzeum zgromadzono najpiękniejsze i najbardziej zabytkowe dzieła sztuki sakralnej diecezji kieleckiej. Pierwsza ze zwiedzanych sal to salon prezentujący XIX-wieczne wnętrza. W Sali Gotyckiej zaprezentowane zostały najstarsze eksponaty – przykłady gotyckiej rzeźby i malarstwa, kolejna sala poświęcona jest kieleckim biskupom. Obok muzeum na Skwerze im. St. Żeromskiego znajduje się pomnik upamiętniający żołnierzy Okręgu Radomsko-Kieleckiego AK „Jodła”.

16 Katedra (Bazylika Mniejsza) – Diecezjalne Sanktuarium Maryjne

Wzniesiona w XII wieku. Rozbudowana w kolejnych wiekach, przybrała wczesnobarokowy wygląd. Polichromia wnętrza wykonana przez malarzy krakowskich w XIX w. została odnowiona w k. XX stulecia. M.in. na sklepieniu nawy głównej, sceny z życia NMP wzorowane na XVI-w. drzeworytach A. Dürera. W prezbiterium kopie płócien J. Matejki – „Zaprowadzenie chrześcijaństwa w Polsce” i „Ślubu Jana Kazimierza”. Ołtarz główny i większość bocznych barokowe i rokokowe. Na uwagę zasługuje gotycki tryptyk i renesansowy nagrobek Elżbiety Zebrzydowskiej. W Sanktuarium czczony jest obraz Matki Bożej Łaskawej z ok. 1600 roku. Na zewnętrznych murach (płn.) tablica m.in. z miarami długości i powierzchni, a od pld.-zach. upamiętnione miejsce pochówku Bartosa Głowackiego – bohatera bitwy pod Racławicami (4 IV 1794 r.).

Kielce Szlak miejski

Punkt Promocji Kielce
Tourist Information / Touristeninformation
/ Пункт Промоції Кельць
Dworzec Autobusowy - ul. Czarnowska 12
(wejście od tunelu A), 25-504 Kielce
+ 48 605 287 616
marketing@um.kielce.pl

**Regionalne Centrum Informacji
Turystycznej w Kielcach**
Regional Tourist Information / Touristenin-
formation / Пункт Промоції Кельць
ul. Henryka Sienkiewicza 29, 25-507 Kielce
+ 48 41 348 00 60
informacja@swietokrzyskie.travel

WIĘCEJ INFORMACJI NA STRONACH:

www.rajdladzieci.kielce.eu

www.swietokrzyskie.travel

www.kielce.eu/dla-turysty

www.kielce.eu/aplikacje-mobilne

www.kielce.bike

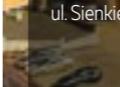

Wydawca:
Regionalna Organizacja Turystyczna
Województwa Świętokrzyskiego
ul. Sienkiewicza 78, I/p/2, 25-501 Kielce
tel: +48 41 361 80 57

Fotografie:
Archiwum ROTWS i Urzędu Miasta Kielce

Skład:
Medianocka, medianocka@gmail.com

ISBN:
978-83-66336-43-8

28 Rynek

Wyznaczony został jeszcze w okresie średniowiecznej lokacji miasta. Otaczająca plac zabudowa pochodzi gł. z XIX i XX wieku. Najciekawsze budowle to: nr 10 z urokliwym podwórkim; nr 12 z tablicą upamiętniającą pobyt T. Kościuszki; nr 16, nr 18 – najlepiej zachowana kamienica mieszczańska z XVIII wieku w Kielcach (z podcieniami) mieszcząca stylową kawiarnię, nr 1 – ratusz sięgający początkami 1835 r., nr 3 – z podcieniami i herbami (Muzeum Dialogu Kultur).

29 Dawna Synagoga

Wzniesiona została w 1903 roku. Po zniszczeniach w latach II wojny światowej, została całkowicie przebudowana na gmach archiwum. Przy wejściu do obiektu postawiono pomnik poświęcony pomordowanym Żydom (w latach II wojny światowej i w czasie tzw. „pogromu” w 1946 r.) oraz wzniesiono mur, na którym upamiętniono mieszkańców Kielecczyzny niosących pomoc Żydom.

30 Urząd Wojewódzki

Okazały gmach Urzędu Wojewódzkiego oddano do użytku w 1971 roku, a nowo poprowadzoną arterię komunikacyjną nazwano Aleją IX. Wieków Kielc. Podkreślono w ten sposób wiek miasta. Z ulicy odsłania się ładny widok na wzniesiony w pocz. XX w. neogotycki kościół Św. Krzyża.

31 Mostek na Silnicy, pomnik – ławeczka Jana Karskiego

Wykorzystując przestrzeń na moście ustawiono ławeczkę ze słynnym kurierem, który podczas II wojny światowej dostarczył społeczności Europy Zach. i USA raport o zbrodniach niemieckich na polskich Żydach.

32 Ulica Henryka Sienkiewicza. Bank

Zabudowa tej jej części pochodzi już z XX stulecia. Najstarszym obiektem jest wzniesiony w 1912 roku gmach Towarzystwa Wzajemnego Kredytu. Zwraca uwagę jego fasada z typowymi dla secesji elementami zdobniczymi, wyłożona w dolnych partiach ciosami czerwonego piaskowca tumlińskiego.

25 Kieleckie Centrum Kultury

W okazałym gmachu mieszczą się placówki kulturalne Kielc. Pierwotnie istniał tu kościółek i szpital, w którym urządzono lazaret wojsk kościuszkowskich i najprawdopodobniej zmarł tu bohater spod Raclawic – Wojciech Bartos Głowacki. Pobyt wojsk Insurekcji Kościuszkowskiej upamiętnia kamienny obelisk od strony ulic Kościuszki i Św. Leonarda. Przed KCK stoi pomnik wybitnego muzyka jazzowego Milesa Dawisa.

26 Muzeum Historii Kielc

Prezentowane są tu muzealia związane z dziejami miasta. Stała ekspozycja „Z dziejów Kielc” pozwala prześledzić niezwykle ciekawe etapy historii miasta od okresu przedlokalacyjnego i wczesnośredniowiecznego, przez dzieje prywatnej miejscowości biskupów krakowskich, miasta wojewódzkiego i gubernialnego, walkę o niepodległość, a następnie okres II Rzeczypospolitej, II Wojny Światowej i okresu powojennego.

27 Kościół Św. Wojciecha

Obecna świątynia, wzniesiona w 1763 roku, została wydatnie powiększona w XIX w. W swym wnętrzu posiada namalowane w 1889 r. przez Jana Stykę (współautora Panoramy Raclawickiej) obrazy: „Rozmnożenie chleba” w ołtarzu głównym oraz „Św. Rozalia, „Św. Franciszek”, „Św. Józef”. W zachodniej części dawnego cmentarza stoi figura Chrystusa Frasobliwego (tzw. „latarnia zmarłych”) z 1732 r., a we wschodniej posąg Św. Wojciecha (odlew z 1997 roku). Przy kościele odkryto pozostałości średniowiecznej chaty.

21 Źródło Biruty

Bijące u podnóża Wzgórza Zamkowego źródło nazwę swą zawdzięcza fabule „Syzyfowych prac” Stefana Żeromskiego. W stojącej nad nim altance Marcin Borowicz (S. Żeromski) obserwował swą pierwszą, platoniczną miłość. Stąd też ustawiono tu rzeźbę „Przysięga miłości”. Dziś możemy spotkać tu pary nowożeńców robiące sobie pamiątkowe zdjęcia w plenerze.

22 Ulica Henryka Sienkiewicza

Wytyczana w I. 20-tych XIX wieku złączyła wykształcone na przestrzeni stuleci dwa organizmy osadnicze – miejski od płn. i kościelno-rezydencjonalny na Wzgórzu Zamkowym. Wędrując szlakiem warto zwrócić uwagę na budowle wzniesione w stylu eklektycznym: nr 31 – d. Hotel Wersal (1912); nr 32 – Teatr S. Żeromskiego; nr 23 – Hotel Bristol (1902); będące przykładem architektury socrealizmu budynki 10/12a i 9 a ze ścietymi narożnikami, na których widnieją portrety pisarzy związanych z Kielecczyzną, oraz klasycystyczny zespół zabudowy pod nr. 5, 7, 8.

23 Muzeum Zabawek i Zabawy

Powstałe w 1979 roku, posiada ponad 30 tysięcy eksponatów z całej Europy. Można w nim poznać zabawy naszych dziadków i rodziców.

24 Ekumeniczna Świątynia Pokoju

Wzniesiony w 1835 r. kościół ewangelicko-augsburski, od 2001 r. jest także świątynią ekumeniczną.

17 Dawny Pałac Biskupów Krakowskich

Wzniesiony w latach 1637–41 jest najcenniejszym przykładem polskiej rezydencji z epoki Wazów. Do korpusu głównego ograniczonego narożnymi basztami dobudowano w XVIII wieku skrzydła boczne. Gospodarzem obiektu jest Muzeum Narodowe z wystawami stałymi: „Wnętrza zabytkowe w XVII i XVIII w.”, „Dawne uzbrojenie europejskie i wschodnie”, „Sanktuarium Marszałka Józefa Piłsudskiego” oraz „Galeria Malarstwa Polskiego i Sztuki Zdobniczej” klasyfikowana na 6–tym miejscu w kraju od względem wartości zgromadzonych zbiorów. Znajdują się tu m.in. dzieła: O. Boznańskiej, J. Chelmońskiego, J. Kossaka, J. Malczewskiego, L. Wyczółkowskiego i St. Wyspiańskiego.

18 Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej. Galeria Współczesnej Sztuki Użytkowej

OMPIO to miejsce stałej i interaktywnej ekspozycji historycznej poświęconej bohaterom walki o niepodległość Polski – od czasu insurekcji kościuszkowskiej po drugą połowę XX wieku. Ekspozycja w podziemiach i dawnych karcerach poświęcona jest ofiarom represji niemieckiego gestapo i komunistycznego aparatu przemocy. Druga część Wzgórza Zamkowego to Instytut Dizajnu działający na płaszczyźnie wystawienniczej, edukacyjnej i produkcyjnej.

19 20 Pałacyk Zielińskiego. Galeria Współczesnej Sztuki Sakralnej

Wzniesiony w I poł. XIX w. przez naczelnika powiatu kieleckiego T. Zielińskiego mieści obecnie Dom Środowisk Twórczych. Do głównego budynku krytego łamanym dachem przylega neogotycka wieża, oranżeria i baszta. Od pld. w stylowym ogrodzeniu niewielka baszta zwana „Plotkarką”. Na wewnętrznym dziedzińcu „stup pamiątkowy” z 1854 roku z marmurowymi płytami na których są nazwiska osób znanych w XIX w. na polu nauki i sztuki. W zespole zlokalizowane jest także Muzeum Hammonda.

